

Telegraful

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.

== Ziarul apare Marțea și Vinerea ==

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 == Articole nepublicate nu se înapoiază. ==

Prețul inserțiunilor: un sir, peis 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Discuția constituției

— Cuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae —

La discuția generală a proiectului de constituție au luat cuvântul, în ședințele senatului, reprezentanții tuturor bisericilor din țară.

În numărul trecut al ziarului nostru am publicat, în resumat, vorbirea ținută de I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron. Publicăm acum, după ziarele din capitală, cuvântarea rostită în ședința de la 12 Martie 1923 din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, — cuvântare pe care, după primirea Monitorului Oficial, o vom reproduce în întregime.

În numele bisericii ortodoxe române din Mitropolia noastră, I. P. S. Sa a zis:

Poporul ardelean, liniștit și sigur de sine în conștiința sa, așteaptă să i se dea legea cea mare de consolidare a statului.

El e recunoscător jertfelor vechiului regat și, în mijlocul învrăjbirilor politice de azi, mă simt dator să aduc azi sentimentul de înfrățire al întregului popor ardelean. (Mari aplauze).

Principiul democrației călăuzește sufletul românesc și el este împărtășit și de reprezentanții bisericii, cari întotdeauna au fost una cu poporul, și la bine, și la greu.

Clericalismul s'a ivit în țările Apusului, unde biserica în evul mediu s'a constituit în caste și a luptat contra puterii civile.

La noi asemenea împrejurări care să dea naștere clericalismului, n'au existat și nu există. De aceea nu ne temem de idei și de reforme chemate să ajute la dezvoltarea poporului. Aprobăm și binecuvântăm reforma agrară și votul universal, având credință că ele vor ajuta la ridicarea poporului. Avem încredere în cumințenia și vrednicia poporului român, ca să fim siguri că el merită aceste drepturi.

Ele se revarsă asupra tuturor fără deosebire de rang și de origine, și această democrație care-și are inspirația în învățămintele superioare ale creștinismului, este primită de noi. O salutăm, ca aderenți, nu de ocazie, ci născuți și crescuți în democrație.

Ne tragem din popor și pentru el trăim, adăpându-ne mereu la izvoarele sufletului lui cuprinzător.

Pe terenul politic principiul democratic preconizează îndeosebi 2 lucruri: 1. O astfel de alcătuire a organelor de stat, care să permită cooperarea și răspunderea tuturor; — 2. O astfel de fixare a scopurilor statului, care să facă posibilă o cât mai dreaptă împărțire a cetățenilor la bunurile materiale și spirituale.

Noi, reprezentanții bisericii, concepem, principiul democrației ca principiu național.

În factorul național noi vedem elementul individual și elementul general românesc împreunate în aceeași sinteză superioară. Greșesc aceia cari trec peste elementul național, aventurându-se în sferele de preocupări internaționale, cu dispreț și împotriva interesului național.

Naționalitatea va rămânea o putere constitutivă a vieții popoarelor, ear naționalismul un simțământ care va disciplina pe individ, ridicându-l de-asupra egoismelor, spre a se devota intereselor neamului.

Eată de ce noi clericii ne bucurăm văzând ideea naționalității și a naționalismului pusă la baza constituției.

Nu sântem oameni ai *medievalității*, ci înțelegem a reprezenta în biserică interesele cele mai înalte ale statului român.

Biserica noastră este instituția care a păstrat sufletul neamului dealungul veacurilor cu toate comorile lui. Biserica noastră a contribuit prin partea ei de muncă la înfăptuirea gândurilor și aspirațiilor naționale. Slujind în același dulce grai românesc slujbele bisericesti, între granițele politice și dincolo de ele, biserica a urmat pas cu pas năzuințele de unire ale neamului.

Orce s'ar spune, acest suflet astăzi este *una* în credințele și toate aspirațiile lui.

Mântuitorul nu s'a împărțit niciodată, Preacinstite frate, (adresându-se mitropolitului Suciu) în mijlocul neamului românesc. Românul s'a închinat în totdeauna *la fel*, pe toate colțurile de pământ unde l-au răslețit vânturile soartei.

Comunitatea sufletească pregătită de biserica ortodoxă n'a putut-o dărâma nici îndrumările dela Roma, nici încercările regilor Ungariei, cari au înființat ba la Siret, ba la Baia, centre de propagandă papistă. Pe toate le-a respins sufletul românesc.

De 200 de ani și ceva de când s'a urzit din inițiativa Habsburgilor și prin propaganda jesuiților alipirea de biserica Romei, sufletul poporului unit trăește în aceeași tradiție de rasă și de credință cu marea majoritate a românilor.

Mitropolitul Suciu: E credința cea veche.

Mitropolitul Nicolae Bălan: Poporul român a refuzat întotdeauna «catolicismul». Oameni singuratici pot să se lăpede de credință și obiceiurile strămoșesti, dar poporul în întregimea lui nu poate să-și renege bazele pe care a fost durată viața lui pe acest pământ. Cu câte lacrimi n'au semnat ei unirea către biserica Romei?

Mitropolitul primat Miron: Cu tunicile!...

Mitropolitul Nicolae Bălan: Poporul român nu prea înțelege dogmatismul, dar păstrându-i toate formele externe sub care s'a înfățișat biserica ortodoxă, îndrăznesc să spui că s'a săvârșit o adevarată înșelăciune cu el. S'a păstrat forma...

Mitropolitul Suciu: Și credința.

Mitropolitul Nicolae Bălan: S'a păstrat forma, dar cu fondul l-ați legat prin silă de o biserică străină. Și aceasta nu face cinste celor ce au săvârșit-o. Acest act n'a isvorât dintr'o voință liberă.

Mitropolitul Suciu: Rămâne să dovedeți.

Mitropolitul Nicolae Bălan: Ne-au dărâmat bisericile și mănăstirile cu tunicile. Și azi se văd urmele mănăstirii din Sâmbăta de jos în urma distrugerii lui Bucov. Prin siluirea poporului român s'a făcut această defecțiune.

Mitropolitul Suciu: Nimic cu sila nu s'a făcut, și cerem și acum să nu se facă.

Mitropolitul Nicolae Bălan: Atunci trebuie să vă desființați, pentru că ați fost făcuți cu sila. (Ilaritate. Mari aplauze).

Poporul român care a știut să-și câștige unitatea sa națională și politică, va fi vrednic să-și reconstitue și vechea unitate bisericască. (Aplauze). Renunț să arăt ce ni-a dat Papa.

Episcopul Hossu: Arată te rog ce ni-au dat slavii și grecii. Biserica unită ni-a dat conștiința latinității.

Mitropolitul Nicolae Bălan: Poporul românesc nu se identifică cu slavismul și cu grecismul, pe când frațiile voastre vă identificați cu papismul. Operă politică, nu operă religioasă de unirea sufletelor, a făcut Papa dela 1700, pentru că este în manierele papismului, ca să-și îndrumeze acțiunea pentru dominația lumii. Cunosc ițele acestui papism și pot să afirm că ori de câte ori interesele politice i-au dictat să vă jertfească, v'au jertfit.

Pe lângă guvernul nostru a venit un reprezentant diplomatic al scaunului papal. Noi sântem ospitalieri, dar acest oaspe a început să cutreere în lung și lat țara. Ne bucurăm dacă străinii vin să vadă frumusețile țării noastre.

Dar, scopul acestor călătorii este altul și el a depășit marginele îngăduite chiar diplomației.

Să vă citez un caz petrecut la Blaj.

Episcopul Hossu: Il cunoaștem.

Mitropolitul Nicolae Bălan: A venit la Blaj nunțul Papei și a fost primit, după cum spune ziarul *Unirea*, cu popor înși-

rat dealungul drumului. Și poporul — bietul popor — a fost pus să strige: «Eviva il Nunzio!»

Nunțul a declarat că are o mare misiune în mijlocul poporului românesc, *aceea de a-l scăpa de ortodoxia lui neortodoxă*. (Protestări).

Voci: Și-a depășit misiunea sa.

Mitropolitul Nicolae Bălan: Nu se poate îngădui aceasta, și-i spunem să nu mai repete cazul, că nu vom mai sta impasibili. Azi ne-am ridicat frunțile și nu vom mai tolera pe nimeni, ca să ni le plece.

(— Președintele suspendă ședința pentru 10 minute.)

Mitropolitul Nicolae Bălan, în continuare, se ocupă de proiectul de Constituție în părțile referitoare la chestiunile religioase, declarând dela început că articolul care acordă titlul de întâietate bisericii ortodoxe, nu-l mulțumește. Principalele înainte de Unire au fost ortodoxe și ortodox a fost și statul românesc rezultat din unirea lor. Este bine să abandonăm azi, când dăm României pactul ei fundamental tradiția prin care biserica ortodoxă a fost în totdeauna dominantă? Ce binefaceri rezultă din păstrarea acestei tradiții?

S'a zis că formula de biserică dominantă are un caracter agresiv față de celelalte confesiuni. Noi știm că biserica noastră și poporul nostru n'au nutrit nici odată sentimente ostile față de celelalte biserici. Noi nu vrem să dominăm nici asupra statului, pe care mai degrabă îl ajutăm în împlinirea rosturilor lui naționale și nici nu vrem să oprimăm convingerile altora, pentru că nu vrem să fim profanatori de altar. Nu vrem să ne atingem nici de limba și de cultura minorităților. Constituția constituie o garanție pentru libera dezvoltare a acestora, pentru că am învățat multe dela propria noastră suferință.

Constituția este dictată și de caracterul blând al poporului și de interesele noastre de stat. Cu cât minoritățile se vor dezvolta mai liber, cu atât și statul va avea un mai mare folos. Sântem destul de numeroși și tari, ca să nu urmăm o politică de nervositate față de minorități.

Formula de biserică dominantă o găsesc și în spiritul bisericii romano-catolice și în spiritul bisericii luterane. Pentru ce atunci reprezentanții minorităților dela noi sânt împotriva acestei formule?

Mitropolitul Suciu: Sântem în veacul al 20 lea, acesta-i păcatul.

Mitropolitul Nicolae Bălan: Dar eu o găsesc în Anglia, în țările scandinave, în Spania... Dar în afară de aceasta orice creștin trebuie să se bucure în sufletul său că statul în care trăiește, are un caracter *creștinesc*.

Numai dacă preferați să trăiți într'un stat interconfesional... (Aplauze).

Una din condițiile de existență pentru biserică este și libertatea de mișcare, pentru că numai așa poate să fie rodnică și poate avea și răspunderea. O biserică însă, care e purtată, de toate curentele trecătoare ale vremii, nu va fi rodnică. Să se lase dar libertate bisericii, de a se organiza.

Sub jugul străin, cu mare greutate am obținut autonomia bisericească, și biserica s'a bucurat de cea mai bună organizare. Aceasta este de fapt și cel mai mare bun pe care l-am adus odată cu unirea.

Cred că toți bărbații de stat ne vor ajuta să organizăm biserica pe principiile autonomiei, pentruca ea să-și dea roadele pentru binele statului.

Biserica ardeleană a creat școale în care s'a cultivat limba și cultura românească. Aproape în toate satele, alături de biserică, se vede și școala confesională. Știți lupta pe care am dus-o cu ungurii — cu Apponyi, — când vroiau să ne răpească limba. Cred că nu ne găsim în acea fericită situație de a putea abandona focarele de cultură susținute de biserică. Școalele confesionale trebuie deci păstrate și ajutate. Cerem ca instrucției religioase să i se asigure loc de frunte în opera de luminare a poporului, în viața căruia trebuie să coborâm cât mai multe elemente religioase. Reforma caracterului nu se poate face decât prin puterea creatoare a credinței.

Pe peatra etică a creștinismului, din care își ia izvorul democratismul, înțelegem să se clădească temelia de organizare a statului: constituția. Biserica, la rândul ei, va sta de veghe la păstrarea principiilor celor bune, care să asigure dezvoltarea neamului. Cu această cheazășie și cu această credință îmi închei cuvântarea mea. (Lungi aplauze).

În apărarea credinței. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, în cuvântarea sa de acum ținută în senat, a arătat din nou că actul alipirii unei părți a românilor ardeleni către biserica papistă s'a săvârșit prin *siluirea și înșelarea* poporului de către puterea habsburgică și papală, în urmărirea scopului *politic* de absorbire a poporului român.

Oratorul a denunțat — spre uimirea întregului senat, cum se vestește din București, — scopurile urmărite la noi de *nunțul papal*, care declarase în mijlocul Blajului, că a venit în țară «*să scape poporul român de ortodoxia lui neortodoxă*».

Cuvintele convingătoare ale înaltului arhieru au impresionat adânc pe membrii senatului și au stârnit vie agitație cu deosebire în rândurile fruntașilor bisericești.

După cuvântarea mitropolitului nostru s'au înscris la cuvânt, pentru ședințele următoare, episcopii: Vartolomeu al Râmnicului și Noului Severin, Iuliu Hossu dela Gherla, Al. Niculescu dela Lugoj, Nicolae Ivan episcopul Vadului, Feleacului și Clujului.

„Asociația generală a clerului român ortodox“

București, Bv. Carol 55

Delegații preoților din întreaga țară, în adunarea dela 6, 7 și 8 Februar 1923, ținută în București au înființat, cum am anunțat, «*Asociația Generală a Clerului Român Ortodox*» din toată țara.

Statutul acestei asociații îl publicăm aici. Din el se vede că se urmărește *solidarizarea* întregii preoții, pentru apărarea intereselor ei și ale bisericii. Il aducem la cunoștința preoților spre examinare și înscriere în asociație.

Statut

Art. 1. Se înființează «*Asociația generală a clerului român ortodox*» din România. Sediul este în capitala țării, ear durată nelimitată.

Art. 2. Scopul asociației este: apărarea intereselor bisericii și ale clerului său și promovarea culturii creștine ortodoxe.

Art. 3. Se folosește de următoarele mijloace:

- Congrese, întruniri și conferințe;
- Publicarea unui cotidian și orice alte publicațiuni;
- Crearea «*Casnei preoților ortodoxi*» care va face operațiuni de credit, ajutor și economie. Această casă va funcționa după un regulament, ce se va întocmi ulterior;

d) Dobândirea de imobile pentru scopurile asociației.

Membrii

Art. 4. Fac parte, în mod obligator, din Asociație toți clericii creștini ortodoxi.

Fiecare membru plătește o cotizație anuală, care se va stabili de Congres.

Art. 5. Drepturile și datoriile membrilor sânt arătate în regulamente.

Art. 6. Averea Asociației se compune din:

- Cotizații, donațiuni și
- Orce venituri create prin statut.

Administrația

Art. 7. Asociația se împarte în atâtea secții câte eparhii sânt; fiecare secție în atâtea departăminte câte protopopiate sânt.

Art. 8. Asociația se conduce de un Comitet central, care se compune din 21 persoane, alese de delegații județelor.

Acești delegați sânt aleși pe cercuri județene (protopopiate) în proporția de un delegat la 30 membri. Frațiunile mai mari de 15 membri dau un delegat. În tot cazul, fiecare protopopiat (județ) va fi reprezentat prin doi delegați.

Până la ratificarea, de viitorul congres, a prezentului statut și alcătulrea regulamentului, se va alege un comitet compus la centru din: un președinte, doi membri, un secretar general și un casier; din cinci vicepreședinți reprezentând cele cinci mitropolii, iar ca membrii toți președinții societăților și asociațiilor preoști în ființă.

Art. 9. Comitetul central se alege de congres; ear membrii congresului de membrii activi pe protopopiate (județe), după modalitatea din art. 8.

Art. 10. Comitetul central, d exponen-tul și organul de conducere al Asociației, va interveni pentru apărarea tuturor intereselor bisericești și cele ce privesc clerul.

Va convoca congresul și va fixa ordinea de zi.

Un regulament va prevedea atribuțiunile comitetului și congresului.

Art. 11. Prezentul statut are putere până la convocarea viitorului congres, care-i va da forma definitivă.

Votat azi, 8 Februar 1923. —

În aceeași ședință s'a ales comitetul compus din următoarele persoane:

Președinte, *Pr. Ec. I. Popescu-Mălăești*, profesor universitar. Vicepreședinți (*Membrii asociațiilor și Societ. preoști existente*). Membri: *Icon. Gr. Pișculescu, Icon. D. Popescu-Moșoaia*. Secretar General, *Pr. Diaconescu*, Casier, *Icon. Gh. Crețu*.

(Urmează semnăturile a 65 preoți delegați din toată România).

Memoriul, votat de congres, este următorul:

Delegații preoților ortodoxi, din întreaga țară, adunați în congres în zilele de 6, 7 și 8 Februar a. c., conduși de faptul real, că membrii bisericii sânt și cetățeni ai statului, că contribuți la întărirea și înflorirea bisericii ortodoxe, creatoare și susținătoare neamului nostru românesc, prin ridicarea moralului clerului ortodox de pretutindeni prin ascultarea, respectul și cinstea cuvenită dată orânduiriilor acestei biserici, însemnează a ne întări și a ajuta la propășirea neamului;

Știind că, în lupta de propășire, un stat trebuie să sprijinească și să se folosească, de tot binele și puterea ce-i poate da orice instituție proprie și firească, și biserica ortodoxă fiind instituția dela care neamul românesc a avut atâtea sprijin și-l poate avea și în viitor spre *bine și progres*, au luat în discuțiune și au formulat propuneri cu privire la următoarele chestiuni ce privesc deopotrivă viitorul neamului și al bisericii:

1. Cu privire la: «*Pozițiunea bisericii ortodoxe în statul român*» au formulat propunerea: «*Aliniatul II din noul proiect de constituție să fie redactat astfel: Religioniunea ortodoxă a Rășăritului, este religiuniunea dominantă a statului român; adică să rămână vechea redacție a art. 21 din Constituția dela 1866*».

Această propunere a fost luată pe temeiul următoarelor adevăruri istorice:

a) Ideea de «dominantă» nu implică în sine stăpânirea celorlalte confesiuni, nici impunerea libertății conștiinței. (La noi niciodată nu s-a împiedicat vreun cult și nici nu există urme de lupte confesionale-religioase).

b) Biserica ortodoxă este făuritoarea statului român (statul român apare ortodox, trăește ortodox și trebuie a-și păstra caracterul religios ortodox).

c) Biserica ortodoxă a păstrat naționalitatea, limba și pământul românesc, prin literatură, artă și îndemn la vitejie (școala era tinda bisericii, istoria se însălează prin însemnările din mănăstiri și biserici, artă neîntrecută încă se făcea în biserici, limba se menține și cultivă tot aci și tot acolo în vreme de restrîște, Voevod, boier, popor și ierarh, se roagă sprijinului Dumnezeu).

d) Ea este și acum biserica celor ce domină în această țară.

2. Cu privire la: «Dreptul ei de a avea averi și a le administra» au formulat propunerea «Aliniatul 4 și 5 din art. 23 din noul proiect de constituție» să fie redactat astfel: «In tot regatul României, biserica creștină ortodoxă, va avea o organizație unitară autonomă, cu participarea tuturor elementelor ei constitutive: clerici și mireni», iar aliniatul 5 astfel: «O lege specială va statornici principiile fundamentale ale acestei organizații unitare autonome precum și modalitatea după care biserica își va reglementa, conduce și administra prin organele sale proprii și sub controlul statului, chestiunile sale religioase, culturale, averile sale, cum și bunurile sale fundamentale și epitropești».

Congresul mai cere, ca legea specială, de care vorbește acest aliniat să se facă neîntârziat. In această lege să se prevadă că:

«Organele administrative parohiale, episcopale, mitropolitane și mănăstirești, au libertatea completă de acțiune, în administrarea averii, fiind supuse controlului organelor superioare».

Această propunere o motivează astfel:

a) Dela apariția ei — biserica creștină a primit bunuri materiale, pe care le-a administrat liber, — în scopul actelor de umanitate și filantropie. Se știu ajutoarele ce se dau în primele veacuri săracilor, din averea bisericii; iar mai apoi biserica creștină dă ființă acelor instituții și așezăminte de caritate publică, ce sânt o poartă a creștinismului și cari, mai ales în țara noastră, au o glorie și un titlu de laudă pentru neam și biserică (spitalele, așezămintele de cultură, adăposturi pentru nevoiași etc).

b) Numai posedarea de averi a dat bisericii noastre ortodoxe posibilitatea a semăna nu numai pe pământul românesc, — dar și aiurea în răsărit — atâtea lăcașuri mărețe de închinăciune cu care, cu drept, ne putem mândri, dar care azi, din lipsa acestor averi cum și a liberii întrebunțări a averii ce au, sânt în ruină:

c) Averea și libera administrare dau bisericii posibilitatea formării literaturii religioase-morale, de care se simte acum atâtea nevoie, punându-se pe calea aceasta o stavilă propagandelor străine, atât de păgubitoare, nu numai bisericii, dar însuși neamului.

d) Numai o liberă administrare a bunurilor ei, cu un control din partea organelor superioare, constituie un raport echitabil și firesc între biserică și stat, evitându-se și prilejul de umilire și cel de abuz.

3. Cu privire la actul căsătoriei a luat următoarea hotărâre:

«Art. 24 din noul proiect de constituție, fost 22, să aibă următoarea redacție:

«Actele statului civil, sânt de atribuția autorității civile.

«Binecuvântarea religioasă, care pentru căsătorie va fi obligatorie, trebuie să precedă totdeauna actelor stării civile, afară de cazurile ce se vor prevedea prin anumită lege».

Aceasta pentru următoarele motive:

a) Nu se poate afirma de nimeni — în mod temeinic — că actul căsătoriei rezidă numai în considerații de drept civil, din potrivă și de ordin spiritual. In toate timpurile păgâne și creștine căsătoria a fost privită sub amândouă părțile.

b) Obligatorietatea benedictiunii nu este un prejudiciu pentru libertatea conștiinței, din potrivă, o consfințire sacră a acestei libertăți a soților, înainte perfectei libertăți divine, căci nesiliți de nimeni se însoțesc unul cu altul.

c) Consfințirea căsătoriei, sub ambele forme — religios civil — oferă statului garanția unei

familii trainice și indisolubile, căci știut este, că numai stările solide sufletești pot fi stavilă desfrăului, decadenței, imoralității și desfacerii căsătoriei.

Considerând căsătoria un simplu contract, și durabilitatea familiei este pusă pe aceeași linie de netemeinicie, ca și orice alt contract, ceea ce desigur nu convine nici statului, nici bisericii.

d) In însuși statul nostru, în Basarabia și Bucovina, ca și în țările ortodoxe, Grecia, Bulgaria și Sărbia, căsătoria religioasă este obligatorie și precede actului civil; iar musulmanilor din Dobrogea — respectându-se prescripțiile religioase musulmane — s'a încuviințat același procedeu. Cu cât mai mult s'ar cuveni a se respecta și religiei creștine — bisericii ortodoxe dominantă în stat — prescripțiile religioase a benedictiunii celor ce se însoțesc.

4. Cu privire la repausul Duminecal, congresul propune:

«Dată fiind importanța educației religioase-morale a poporului, — Dumineca să fie zi de completă odihnă. Vor fi închise toate magazinele, cârciumele, oboarele, bălciurile (iar-maroacele), primăriile rurale etc.» Aceasta pentru următoarele temeiuri:

a) Doctrina creștină are ca zi de odihnă Dumineca.

b) Nerespectarea repausului duminecal, nedreptățește clasa muncitoare, răpindu-i-se dreptul sfânt la o zi de repaus pentru reconfortare sufletească și trupească. Răpește instituțiilor educative un prilej de răspândire a culturii și educației în masa poporului.

c) Nerespectarea Duminecii face să se depărteze poporul de biserică, dând numeroase ocazii, ba chiar ajutând, la lățirea viciilor și destrăbălării morale, care ruinează orice neam.

5. Cu privire la învățământul religios propune:

«Să fie predat, în toate școlile statului, primar, secundar și special, de către preoți în cel puțin câte două ore pe săptămână și în toate clasele.

«Manualele de învățământ și programele analitice să fie revăzute și acomodate noilor principii pedagogice».

Aceasta pentru motivele următoare:

a) Educația religioasă morală a tinerețului — nădejdea noastră de mâne — nu se poate realiza fără principiile religioase creștine și în afară de biserică, singura depozitară a doctrinei creștine și singura deprinsă a mânăii, cu succes, acest material de creștere.

b) Prin învățământul religios-moral numai se poate înlătura contagiunea imoralității și desfrăului, ce activează în mod deosebit în tinerețe.

c) Numai intensificarea acestui învățământ și alcătuirea manualelor și programelor analitice, după principiile noi pedagogice, vor schimba acest învățământ dintr'un bagaj de cunoștințe, într'un izvor viu de viață virtuoasă publică și privată.

6. Imbunătățirea stării materiale a clerului, din care fug, de sărăcie, cele mai bune forțe.

Fiind acum tocmai timpul întrunirii sinoadelor noastre protopopești și a adunărilor despărțimintelor Asociației clerului «Andrei Șaguna», credem că este oportun și necesar să ne alăturăm mișcării pornite la București, și prin memorii similare, să cerem guvernului și corporiilor legiuitoare ca să introducă în textul legii fundamentale a țării precizările de mai sus.

Descoperirile din Egipt

Ziarele străine aduc știri nouă și interesante despre surprinzătoarele descoperiri dela Luxor, satul egiptean din apropierea Tebei, pe partea stângă a Nilului, unde se urmează săpăturile întreprinse, cu cheltuiala lordului Carnarvon, de către arheologul englez Horward Carter, supraveghiat de savantul francez, Lacau, directorul anticităților din Egipt.

In cele două anticamere ale subteranei, unde se odihnește, de mai bine de 3000 de ani, mumia faraonului Tutankhamon sau Tutankhamen, s'au descoperit obiecte de cea mai mare valoare artistică și arheologică. Un tron de aur, paturi încrustate cu aur și pietri prețioase, cutii cu vestmintele faraonului, care, vase frumoase, o colecție de toiaguri, statui mari și mici, statui

de animale, de forme bizare, un mobilier din cele mai bogate, îngrămădit într'un spațiu restrâns.

Ultima cameră, unde se presupunea că se află mumia lui Tutankhamen, s'a deschis în prezența reginei Belgiei, care a făcut înadins călătoria la Luxor.

Mumia s'a descoperit așezată într'un catafalc mare, lucrat cu o neîntrecută artă. Alte obiecte de mare bogăție, împodobesc de asemenea încăperea prea puțin spațioasă.

Profesorul universitar, dl O. Tafrahi, după care publicăm aceste amănunte, dă următoarele explicații despre «mormântul» descoperit:

Cele trei încăperi înguste ale «mormântului» lui Tutankhamon, nu sânt în realitate, decât o ascunzătoare. Mai multe ipoteze se pot face în această privință: Sau mumia, împreună cu mobilierul ei, a fost scoasă din mormântul ei adevărat, usurpat de faraonul Armais, urmașul lui Tutankhamon, adversarul său neîmpăcat, și adusă de prieteni în această criptă; sau aceștia, la moartea lui Tutankhamon, în așteptarea săpării mormântului definitiv, i-au dat acest adăpost provizoriu. Acesta a fost siluit în antichitate, puțin după înmormântare, de hoți, cari însă n'au putut fura mare lucru. Au fost probabil prinși și pedepsiți cu strâșnicie. Ascunzătoarea mortuară a fost în urmă așa de bine disimulată privirilor, încât nu s'a mai știut absolut nimic despre ea. Două secole mai târziu s'a săpat în stâncă, deasupra ei, mormântul lui Ramses VI. Materialul, scos din acest hipogeu, a fost aruncat peste celalalt îngropându-l cu desăvârșire.

Ziarele vestesc, că deschiderea sarcofagului lui Tutankhamon nu se va face, decât la toamnă. Până atunci arheologii vor studia și clasă obiectele descoperite.

Știrile zilei

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul acestei instituții teatrale a dat un comunicat, în care constată că averea societății, la sfârșitul anului 1922, constă în efecte și numărare în sumă totală de 707,260 lei 75 bani. Pasive 182,030 lei datorie la institutul Albina, făcută cu prilejul optării la emisiunea de acții. In lipsa mijloacelor bănești, societatea n'a putut sprijini în ultimii ani mișcarea teatrală. Comitetul speră să o facă de aici încolo, pe temeiul unui plan la care se lucrează acum.

Concediu pe doi ani. Dl N. Iorga a deschis în 11 l. c. la Casa școlilor în București un curs general de istorie tratând despre: Sistem de istorie a omenirii dela Alecsandru cel Mare încoace. In legătură cu acest curs dl prof. N. Iorga a cerut ministerului instrucțiunii acordarea unui concediu de doi ani. In acest timp dl Iorga va face cursuri libere asupra materiei ce ar fi predat la universitate. Studenții, și altă lume, pot să le urmeze. Dacă însă tineretul universitar ar reveni la alte păreri față de profesorul lor, dl N. Iorga promite să-și recupe îndată catedra.

Partid român în Iugoslavia. Frații noștri din Banatul rămas la sârbi au ținut în 10 Febr. 1923 o mare adunare în Alibunar și s'au constituit în partid român, cu un program politic bine alcătuit. Candidați de deputați pentru alegerile parlamentare, care se fac în 18 Martie, sânt mai mulți frunțași ai neamului nostru din partea locului.

Eternizarea faptelor eroice din război. Dl maior G. Caracș, premiat al Academiei Române, în dorința ca faptele eroice din război, precum și episoadele interesante, din care s'ar putea cristaliza istoria vremurilor noastre, să fie redade generațiilor viitoare, roagă pe toți aceia cari au trăit clipe mărețe, au văzut sau au făptuit acte demne de redat posterității, cari cunosc scene și dovezi de înalt devotament și sacrificii pentru țară, să i le comunice în scris, așa cum s'au petrecut, neînlăturând numele persoanelor, localitățile și datele, chiar și fără a ține seamă de forma exterioară sau literară a descrierilor. Comunicările se vor face pe adresa: Maior G. Caracș, București, strada Isvor Nr. 9. Parte din scrieri vor fi publicate în reviste și ziare, iar în urmă toate vor fi răspândite în volume periodice sub numirea: *Biblioteca «Din vrednicia neamului»*, «Episoade din războiul nostru, povestite de cei ce le-au trăit sau făptuit».

Numerus clausus. Senatul politehnice din Viena a hotărât să introducă la această școală superioară așa numitul numerus clausus. Măsura este îndreptată împotriva studenților străini și a evreilor.

Cinci milioane de lei a dat dl Simeon Gheorghiu, proprietar în Galați, în scopul înființării unui cămin pentru elevii săraci ai liceului «Alecsandri» din acel oraș. Fapta generoasă vorbește dela sine.

Pentru schimbarea calendarului. Patriarhatul ecumenic a convocat pentru după Paști, la Constantinopol, un conciliu al tuturor bisericilor autocefale ortodoxe pentru discutarea chestiunii schimbării calendarului.

Arad—Oradea-Mare. La 1 Mai 1923 se deschide circulația pe linia ferată construită în cursul anilor 1921 și 1922 între Chișinău și Salonta-mare, menită să facă legătură directă între Oradea Mare, Arad și Timișoara. Deschiderea acestei linii este de mare importanță pentru aprovizionarea Ardealului.

Impotriva cărciumelor. Din Bănat se vestește, că o delegație de femei dintr'un sat românesc s'a prezentat unui ministru, care trecea prin partea aceea, și l-a rugat să binevoiască a închide cărciumele satelor, căci băutura nenoroceste familii întregi și amenință cu degenerare neamul. — Ar fi negreșit timpul suprem d'a se lua măsuri.

Sinod diecezan greco catolic este convocat la Gherla pentru ziua de 12 April 1923. Într chestiunile, supuse desbaterilor sinodale, sânt: Autonomia bisericii greco-catolice, intensificarea apostolatului, situația școalelor, dotația clerului, regularea stolelor, situația văduvilor și orfanilor, arondarea nouă a protopopiatelor, sprijinirea presei sănătoase ș. a. — ce se vor desbata întâi în conferințele protopopești.

Societăți iredentiste ungurești. Cu ocazia procesului complotiștilor maghiari, pregătitori ai atentatului la viața Suveranilor români, au ieșit la iveală și mijloacele de care se folosesc ungurii, prin societățile lor, pentru a robî earăș ținuturile scăpate de sub jugul milenar de prea jalnică amintire. Mijloacele acestor societăți sânt: broșuri, ilustrate, cărți, articole plasate în presa orașelor mari, filme, conferențe, și câte odată — mașina infernală. Societăți iredentiste mai cunoscute sânt: Societatea ungarilor cari se deșteaptă: *E. M. E.*, sau *ed știi.* Iși are sediul în Budapesta, în strada Sörház utca 3. S'a înființat în 1919 pe vremea lui Kuhn Béla, și e condusă de Hejjas Iván. A doua este Societatea pentru apărarea țării: *M. O. V. E.*, condusă de Gömös Gyula, fost căpitan, cu sediul Budapesta în clădirea lojei francmasonice. Scopul: răsturnarea hotărârilor păcii dela Trianon. Societatea Săcucilor «Aron Gábor», alcătuită din refugiați ardeleni și alte elemente. Societatea studenților universitari, se ocupă de mișcările interne antipatriotice și raportează ebreștilor. Societatea «Crucea dublă de sânge» este filială din societatea *M. O. V. E.* Lucrează cu mijloace teroriste pentru a redobândi teritoriul pierdut. Fasciștii unguri, «Sciți», capul lor este Ștefan Frideric, fostul ministru. Societatea turanică, lucrează sub comandă ebreștă pentru a întreține prietenie cu turcii, bulgarii și alte neamuri. Toate societățile iredentiste ungurești sânt sprijinite de autoritățile țării lor.

Români ori uniți? este titlul unei broșuri scrise de profesorul dela facultatea de teologie din București, *Ioan Mihalcescu.* Broșura învederează purtarea neromânească a vladicilor români uniți cu prilejul serbărilor încoronării dela Alba Iulia a M. M. LL. Regelui și Reginei, în ziua de 15 Octomvrie 1922. Se arată, cu dovezi, cum atitudinea bisericii romano-catolice și a afiliatei ei, a bisericii «unite» române, a fost singura notă discordantă în concertul de bucurie a neamului românesc. Prețul broșurii 2 lei.

Din Sălciua de jos, prot. Lupșa, ni se scrie că această comună a obținut dreptul de a ține târg de săptămână, precum și două bălciuri pe lângă alte două avute până acum. Primul târg de săptămână se ține *Luni* în 13/26 Martie 1923, ear bălciurile se vor ține în: 4 April, 8 Mai, 10 August și 20 Octomvrie. Se așteaptă, ca în toamna anului curent să se deschidă în Sălciua de jos o școală de meserii.

Dela prefectura poliției orașului Sibiu. Termenul pentru procurarea carnetelor de servitori se prelungește pentru ultima dată până la 1 April 1923

Convocare. Biroul Asociației învățătorilor români, secția jud. Sibiu, publică următoarele: Membrii comitetului Asociației și domniile președinți ai cercurilor culturale se convoacă la ședința extraordinară a comitetului care se ține Vineri, 23 Martie 1923 ora 11 a. m. în edificiul școlii primare de stat din Sibiu, str. Orezului Nr. 13. Ordinea de zi: Luarea de dispozițiuni finale cu privire la excursiunea proiectată; Votarea statutelor corului județean; Luarea de dispozițiuni cu privire la biblioteca județeană a învățătorilor; Chestia cu «Banca învățătorilor» din Cluj; Comunicări oficiale; Eventuale. Sibiu, 12 Martie 1923. Biroul Central: *Ioan Bratu* președinte; *Aurel Barbu* secretar.

Să ne facem datoria! Avem cu toții datoria națională să sprijinim loteria «Asociațiunii» pentru scopuri culturale. Mai sânt trei trageri: la 31 Martie și 31 Decemvrie 1923, și una la 31 Decemvrie 1924, la fiecare tragere sânt câștiguri de câte 1 1/2 milion Lei. Anume: câte 54418 câștiguri în preț de 1.100.000 (câștiguri de 5, 10, 25, 50 și 100 mii) și 400 câștiguri în cărți și tablouri de valoare în preț de 400 mii. Să grăbim cu toții, să cumpărăm bilete și să ne cercăm norocul. O modalitate vrednică de urmat recomandăm băncilor noastre, cari știm că lucrează tot de una pentru binele poporului și stau în fruntea acelora, cari jertesc prin luminarea și ridica carea neamului. Le recomandăm ca, din venitele anului trecut sau din fondul cultural, să destineze o sumă corespunzătoare și pentru cumpărarea de bilete dela loteria Asociațiunii, iar cu prilejul acordării de împrumuturi, și la prelungirea lor de peste 1000 Lei, să dea clienților în preț de bani respective să încaseze dela ei, cel puțin prețul unui bilet de loterie. Cu bunăvoință toate se pot face. *Un prieten al culturii naționale a neamului românesc.*

Anunț. Plătirea pensiilor pentru invalizii, văduvele și orfanii de război ai clasei trupeților, cari sânt în posesiunea condiceii noi de pensie, urmează să se facă începând din 14 l. c. ora 8—12 a. m. și 3—5 d. a. la casa orașului Sibiu.

Consiliul orașenesc.

Înștiințare. Tinerii cari sânt, ca susținători, dispensați de contingentele 1921, 1922 și 1923, (cari sânt născuți în 1899, 1900 și 1901) au a se prezenta pentru viza și înaintarea certificatelor de dispensă, zilnic în orele dela 9—12 a. m., la secția militară a consiliului orașenesc Sibiu (str. Mitropoliei Nr. 4, I, etaj. ușa Nr. 25).

Consiliul orașenesc

Act de mulțămire. În urma apelului trimis de subscrisul cătră credincioșii noștri din Negriștești, jud. Solnoc-Dobâca, prot. Dej, aflători în America (Terre Haute Ind.), pentru a întreprinde o colectă în favorul bisericii noastre, colectantul George Rus l. Ion a Tomii din comuna Negriștești, ni-a trimis pe seama bisericii frumoasa sumă de 16.280 lei. Au donat următorii: George Rus l. Ion a Tomii din Negriștești pentru el și familia sa Susana, Constantin, Alexandru, Lucreția, Domnica și Ioan 25 dolari, pentru părintii lui răposați Ioan Rus și Maria 5 dolari, pentru socrii săi răposați Ioan Câmpan și Ludovica 5 dolari, pentru răposatele Paraschiva și Palagie 2 dolari, total 37 dolari; Nicolae Popovici, com. Semlac jud. Arad, 5 dolari, Achim Șerban din Cuculata, Andrei Balteș din Ocna Sibiului câte 3 dolari; Nicolae Bărsan din Vale 2 dolari; Teodor Oltean din Bogata, Ioan Ciceu cu familia, Ioan Radu, Teodor Radu și Stoian Tase din Ferehaz, Ilie Bărbăș și Maria, Petru S răcin și Zenovia din Sbiel, Ioan Suciu și Paraschiva, Dumitru Suciu, Nicolae Dragomir, George Sonca din Homorod, Isaia Fulica și familia, Elisei Moldovan din Daia-săsească, Pavel Buzaș din Ferehaz, Nicolae Bal din Vale, Vasile Oprea și Ioana, copii: Ioan, Vasile Maria, Ana, Nicolae Opreș din Sbiel, Ilie Parcirie și Lina, Ioan Stoica și Ana din Poplaca, fiecare câte 1 dolar; Miron și Sofia, Petru Neagu din Sbiel, Dumitru Oprean, Ziosim Suciu și familia, Ioan Capra și familia din Ocna Sibiului, Ioan F. Udea și Vasile Foaltin din Sighișoara, George Cianto și Maria, Pavel Oprea și Ioana, fiecare câte 50 cenți; Trifan Crăciun și Mihail Hulpoi din Ferehaz, câte 25 cenți. — Subscrisul îmi țin de datorință ca, în numele poporului meu drept credincios, să le exprim și pe această cale cele mai călduroase mulțămiri. Negriștești, la 7 Martie 1923. Pr. *Nicolae Tăgeanu.*

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III. Cinciș cu filia Cerna din protopopiatul Hunedoarei se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele parohului ales vor fi cele statorite în coala B. a întregirii dela stat.

Concurenții sânt poțiti a se prezenta în vre o sărbătoare la bisericile respectivelor comune și a-și așterne cererile de concurs provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat.

Oficiul prot. ortodox rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, 9 Februar 1923.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 665/922

(24) 3-3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei Zabala, de clasa III din protopresbiteratul Otuz cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt toate venitele statorite în coala B.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopopesc al tractului Otuz, ear concurenții cu prealabila încuviințare a subscrisului se vor prezenta în vreo Duminică ori sărbătoare spre a cânta, predica, respective a celebra.

Intorsura-Buzău, la 21 Decemvria 1922. Oficiul prot. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial

G. Neagovici Negoescu
adm. ppsc.

Nr. 46/923

(28) 2-3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III Luncani, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Concurenții sânt poțiti a-și înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în termenul arătat și a se prezenta în comună pentru a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, la 15 Februar 1923.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dluu Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

Domnule,

Caută, Te rog, în podul casei, în fundul lăzii, prin cărți sfinte de rugăciune, ori prin acte vechi din arhive advocaționale, notariale, bisericesti, de ale băncilor și caselor comerciale etc. și vei găsi plicuri și scrisori cu mărci postale românești cu cap de bou din anii 1858, 1859, 1862, 1865, austriace vechi, ungare din 1871 litografate, germane, americane etc. etc. pe cari le cumpăr plătină prețuri bune. — Mărcile vechi trebuiesc lăsate pe scrisori. — Cumpăr tot felul de mărci postale românești comune din circulație, cu mia, cu chilogramul, mărci de război: «Regatul», «Dobrița» etc. etc. — Dacă aveți ceva, faceți ofertă, anexând marcă pentru răspuns.

Comptoar Filatelic,

Arad, Str. Unirii Nr. 6/a

(25) 1-1

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.